

[Grønning.]

drage en Parallel med, stammer fra Reformationssaaret 1536, som vi mindedes i Fjor. Forud for Reformationen havde der jo staaet en stærk politisk Kamp, der endte med Bøndernes Underkastelse og Herremændenes Sejr. Og Sejrherrene benyttede sig da ogsaa af den større Magterhvervelse til at sikre sig forøgede Rettigheder, f. Eks. vedrørende Studedefning og Studehandel. Det var bl. a. herom, de politiske Forhandlinger paa Gl. Torv drejede sig.

Recessen af 1536 bestemte: Saa mange Staldøksne, som en Mand kan stalde paa sit eget Foder eller kan lade fodre hos sine Fæstebønder, som er pligtige til at holde ham Foderkvæg, maa han uden Indskrænkning sælge.

Disse Bestemmelser om Øksenhandelen, skriver Professor Arup i sin Danmarks-historie 2den Del, Side 487, lyder, som skulde den gøres til et Monopol for Herremændene, hvad kun kan sidestilles med, om Herremændene i vor Tid kunde have tiltaget sig et Monopol for Danmarks Smørekspport; ja vel — eller det mere nærliggende, som Professor Arup ikke nævner, om Husmændene i vore Dage havde tiltunget sig et Monopol paa Svineproduktionen. Dette er skrevet omkring 1930, men saa hastigt rinder Tiden, at det dengang end ikke med en Tanke er faldet denne Demokratiets Historiskriver ind, at Køge-Resolutionens monopolfjendtlige Husmænd efter saa faa Aars Forløb vilde melde sig som Studemonopolets Arvtagere.

Reformationstidens Herremænd tog Monopol paa Stude, ligesom Nutidens Husmænd tilstræber et faktisk Monopol paa Svinefedning. Tiden har ikke forandret sig, de 400 Aar er i denne Henseende gaaet sporeløst hen. Men en Forskel er der dog: Datidens Herremænd havde, saa vidt vides, aldrig pralet af deres demokratiske Sindelag og aldrig ført Politik paa Paastanden om lige Ret, saaledes som Nutidens Demokrati, hos hvilket Kravet om lige Ret nu for længst er afløst af en Politik med Krav om Særrettigheder i Arbejde, Produktion og Forsorg.

Men det, der har særlig Interesse i denne Forbindelse, er Paavisningen af, hvorledes Sejrherrene i den politiske Kamp i 1536 forholder sig til Sejrherrene fra 1536. Det foreliggende Lovforslag viser de Veje, som de demokratiske Sejrherre agter at vandre. Og hvad Sejrherrene fra 1536 angaar, kan henvises til et historisk Dokument, der for saa vidt er overraskende, som man i Almindelighed antager, at i disse fjerne Tider gik Magt forud for Ret.

Lensforordningen af 2. Juni 1557 viser, at det ikke var Tilfældet. Formaålet med denne Forordning er at indskærpe Lensmændene, at deres første Embedspligt er ikke paa noget Punkt at gaa Bønderne for nær. Herom hedder det: Det er Lensmændenes Pligt, at de under Kongens Naades og deres Lens Fortabelse skal holde alle vore Undersaatter udi alle Len ved Lov og Ret og vor oprettede Reces bliver haandhævet og beskyttet, at de udi ingen Maade derimod besværes. Det er det daværende adelige Rigsstyres Bondepolitik, repræsenteret ved Kansleren Johan Friis, Rigshofmesteren Mogens Gøye og Rentemesteren Eskil Oxe.

Hvad denne Politik's Erhvervslovgivning angaar, synes den jo at ligge paa Linie med den Erhvervslovgivning, som det nye Styre her i Landet vil gennemføre. Det er utvivlsomt, at det, der er Demokratiets allervigtigste Formaal, er at vedkende sig Studedefningsmonopolet som en historisk Arv. Det er trist, maa man sige, at efter den forudgaaende Kamp om politiske Ideer viser det sig, saa snart Magten endelig er vundet, og man ikke længere ønsker eller behøver at føre Ideerne frem som hidtil, at det, Kampen egentlig gjaldt, ikke var det, som man sagde — nemlig Ligeretten —, men Maalet var Særrettigheder. Og Kravene om Særrettigheder har jo været stærkt voksende i den senere Tid. Vi tror ikke, de vil aftage i den kommende Tid, vi tror tværtimod, de vil vokse. Under disse Forhold har det en vis Interesse at se tilbage, og det kan have en vis Interesse for dette Demokrati selv at se, at der i disse fjerne Tider ved Siden af det naturlige, at Magten udnyttedes paa en rimelig Maade, ogsaa var en Retsbevidsthed, som ikke har fundet Udtryk i det nærværende Lovforslag.

Jeg tror, vi, hvis dette Forslag bliver Lov, maa se en Tid i Møde, der vil blive præget af megen Strid, ikke alene i denne Sal, men ud over Landet. Men Lovforslaget er endnu ikke vedtaget, og er de 100 000 Svinekort, man her vil tage fra en enkelt Gruppe af Landbrugere og give til andre, denne store Kamp værd? Er de det værd, at man ude omkring i Landet skal have den Opfattelse, at der lovgives lige paa Underkanten af, hvad der kan blive anerkendt af Domstolene?

J. S. Foget: Jeg har ved første Behandling udtalt mit Partis principielle Stilling til Svine- og Kornordningen. Jeg har udtalt vor Fordømmelse af Husmandsforeningernes fortsatte Bestræbelser for at drage Skillelinier inden for Landbruget, og jeg